

Een stoma

Een stoma is een kunstmatige uitgang voor ontlasting en urine. Het is een opening van de darm in de huid voorop de buik. Het moet worden aangelegd wanneer de ontlasting/urine het lichaam niet langs de natuurlijke weg kan verlaten. Ook kan het nodig zijn om na een darmoperatie de darm rust te geven. Het is belangrijk om te weten, dat met een stoma de ontlasting/urine niet meer opgehouden kan worden. Dat is onder normale omstandigheden wel mogelijk dankzij de kringspier van de anus. Wanneer de ontlasting/urine het stoma verlaat, moet dit worden opgevangen. Daar zijn speciale opvangmaterialen voor en methoden om het opvangen van de ontlasting te reguleren.

Een stoma kan tijdelijk of blijvend zijn. Een tijdelijk stoma wordt bijvoorbeeld aangelegd om een darmdeel rust te geven. Een blijvend stoma wanneer de hele dikke darm moet worden weggehaald.

Een stoma kan dubbelloops of eindstandig zijn.

Een dubbelloops stoma heeft twee openingen naast elkaar. Uit de ene opening komt de ontlasting, uit de ander alleen slijm (afkomstig van het 'slijm'vlies van de darm). Een tijdelijk stoma is nogal eens dubbelloops.

Een eindstandig stoma heeft één opening.

Een stoma kan aangelegd worden op de dunne darm. Dan wordt het een ileostoma genoemd. Een stoma op de dikke darm is een colostoma. Een stoma voor urine heet een urostoma.

Een ileostoma en een urostoma worden meestal rechts op de buik geplaatst. Een colostoma zit meestal links.

Het aanleggen van een darmstoma

Een ileo- of colostoma kan om verschillende redenen nodig zijn. Hieronder worden enkele situaties weergegeven, waarbij een stoma moet worden aangelegd.

Bij een gezwel in de endeldarm kan het nodig zijn dat zowel de endeldarm en de anus verwijderd worden. Er moet dan een stoma worden aangelegd, een blijvend colostoma.

Bij darmoperaties kan het voorkomen dat de chirurg besluit het geopereerde gedeelte rust te geven om te kunnen genezen. Er mag dan enige tijd geen ontlasting langs om de gemaakte naad te ontlasten, een tijdelijk stoma is dan nodig. Meestal zal dat een dubbelloops ileostoma zijn.

Wanneer de dikke darm niet naar behoren functioneert geeft dat een enkele keer aanleiding tot een ernstige onbehandelbare obstipatie (verstopping door ernstig bemoeilijkte stoelgang). Er kan dan gekozen worden voor het aanleggen van een stoma, een blijvend colostoma of ileostoma.

Een dikke darm kan ontstoken raken en ernstige ziekteverschijnselen geven. Soms is dan een spoedoperatie nodig, waarbij het aan elkaar hechten van de darmen onverantwoord kan zijn. De chirurg kiest dan voor een tijdelijk colostoma. Wanneer de dikke darm goed hersteld is, kunnen de darmen operatief weer met elkaar verbonden worden en kan de stoma worden opgeheven.

Bij een ontstekingsziekte van de dikke darm (Ziekte van Crohn of Colitis Ulcerosa), kan het voorkomen, dat een gedeelte of de hele dikke darm verwijderd moet worden. Dat kan het geval zijn wanneer de ontstekingsziekte niet meer op medicijnen reageert.

Bij een Colitis Ulcerosa wordt in dat geval de hele dikke darm weggehaald. Vaak wordt er dan een eindstandig ileostoma aangelegd. Er zijn echter ook mogelijkheden om op een speciale manier de dunne darm met de anus te verbinden (ileo anale pouch). Soms wordt na zo'n hersteloperatie van de darm op de anus een tijdelijk dubbelloops ileostoma aangelegd.

De Ziekte van Crohn kan zowel in de dunne als de dikke darm voorkomen. Deze ziekte zich tot een gedeelte van de darm. Daarom kan bij de ziekte van Crohn vaak volstaan worden met het verwijderen van het aangedane darmdeel. Een stoma is dan minder vaak nodig. De ziekte kan wel weer elders ontstaan (opvlammen). Wanneer de hele dikke darm wegens de ziekte van Crohn moet worden verwijderd, zal er altijd een blijvend ileostoma worden aangelegd. Bij deze ziekte is er geen operatie mogelijk om de dunne darm met de anus te verbinden, vanwege de aard van de ziekte.

Bij aangeboren afwijkingen (geen anus, een neurologische stoornis van de endeldarm of als complicatie bij vroeggeboorte) moet soms bij pasgeborenen een stoma worden aangelegd. Meestal is dat een tijdelijk ileostoma.

